

Kako bo letos z izobraževalnimi tečajem?

V povojnem izvenškem izobraževalnem delu imamo zanimiv pojav, da je vsa prebitela mesto in pokazala mnogo več želje po izobraževanju kot pa v naša središča, čeprav so na deželi v tem pogledu težji pogoji kot pa v mestih. Medtem ko so imeli lani po naših središčih skupno 53 ljudskih univerz in od tega le 18 s stalnimi predavanimi (poleg teh pa tudi take, kot n. pr. v Kranju, ki skozi vse leto ni privedla niti enega predavanja), je bilo na deželi kar okoli 400 izobraževalnih tečajev. Vse izmed njih je opravil poprečno 50 učnih ur, kar znaša skupaj okoli 20.000 učnih ur, medtem ko znaša skupni čas trajanja vseh predavanj na ljudskih univerzah le okoli 2000 ur.

Skozi izobraževalne tečaje je šlo lani okoli 10.000 ljudi. Seveda je bilo na teh tečajih tudi mnogo dragega praktičnega pouka, kot n. pr. v šivanju, vezenju, kuhanju, nadalje v kmetijstvu, živinorejstvu itd., česar ne moremo primerjati s predavanji na ljudskih univerzah. Vendar pa to nikakor ne zmanjšuje vrednosti izobraževalnih tečajev in tudi ne izpodbija trditve, ki smo jo postavili na začetku.

Izobraževalni tečaj iz lanskega in iz preteklih let nam nudijo vrsto zanimivih izkušenj. Predvsem se je pokazalo, da si jih večini želijo povod, kjer koli so jih predavatelji in vodstva znali narediti kolikor toliko zanimive, kjer koli niso bili šolski v tem smislu, da bi z odraslimi ljudmi ravnali kakor z otroki, kjer koli so bili prilagojeni potrebam in kjer koli so jih idejno usmerjali posredno in nevsiljivo, nikakor pa ne pridigarško in frazerško. V vrsti krajev so tečaj nastali kar na lastno pobudo dotičnega kraja in brez pomoči kogar koli, se preden so na okrajih sploh kaj vedeli za to.

V vseh povojnih letih so izobraževalne tečaje organizirali predvsem okrajni odbori Ljudske prosvete, deloma pa tudi organizacije AFZ. Ostale množične organizacije, kot n. pr. Fronta, sindikati, LMS itd., pa so jim posvečale premalo pozornosti. Tudi partijske organizacije se zanje v večini primerov niso dovolj zanimale, zaradi česar so bili nekateri tečaj z idejne plati slabi. Mnogi tečaj so na koncu privedli tudi uspele rezultate ter prijetne in poučne izlete.

Posebno velike uspehe so tečaj dosegli s tem, da so silno dvignili interes za izobrazbo zlasti med ženskimi svetom. Statistika namreč kaže, da je bilo skoraj na vseh tečajih več žena in delež kakor pa moških. Prav ta okolnost zgovorno govori o tem, kako tudi naša preostala kmečka žena teži k izobrazbi in se ne zadovoljuje več samo s tem, kar se je v mladosti naučila v šoli ter kasneje pri domačem ognjilcu. Prav s pomočjo izobraževalnih tečajev so se naše podčeljske žene začele resno gibati tudi v pogledu izobraževanja, vstranosti in temeljita izobrazba pa pomeni konec praznovanju in raznim drugim mističnim navadam, ki se jih preprosta kmečka žena na splošno še ni otrekla in ki jih posebno reakcionarna duhovščina kaj rada zlorablja v svoje politične in protiljudske namene. Razmeroma slabo pa so se izobraževalni tečajev udeleževali zadružniki.

Letos je za izobraževalne tečaje večje zanimanje kot je bilo lani. Po nadaljevanju na 2. strani

ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN V PARIZU

ZSSR ne izbira sredstev, če je treba blatiti narode, ki se ji nočejo ukloniti

Pariz, 13. novembra (AFP). Generalna skupščina OZN je prekinila splošno razpravo, da bi poslušala predlog splošnega odbora o dnevnem redu sedanjega zasedanja.

Takoj po otvoritvi davnjše seje se je začela razprava o 68 predloženih vprašanj dnevnega reda. Predsednik Generalne skupščine Padilla Nervo je priporočil delegatom, naj se ne spuščajo v bitvo vprašanj, ki so predložena za dnevni red, marveč se omeje samo na izjave, o potrebi vključitve teh vprašanj na dnevni red. Generalna skupščina je nato sklenila, naj se postavi na dnevni red vprašanja, ki se nanašajo na mednarodno nadzorstvo nad atomsko energijo, neodvisnost Koreje, kolektivne varnostne ukrepe, Libijo, poročilo komisije OZN za pomirjenje v Palestini ter druga vprašanja.

Po krajši razpravi je bil s 40 glasovi proti enemu, dva delegata sta se glasovanja vzdrla, sprejel predlog, da se postavi na dnevni red točka o položaju prebivalcev indijskega rodu v Južnoafriški uniji. Proti temu predlogu je nastopil južnoafriški delegat, ki je trdil, da je to stvar Južnoafriške unije. Indijski delegat Benegal Rau se je izjavil za postavitev tega vprašanja na dnevni red.

Po razpravi je bil s 36 glasovi proti 8 glasovom, 13 delegatov se je vzdrla glasovanja, med njimi tudi Velika Britanija, sprejel predlog delegacije Kuomintangove Kitajske, da se postavi na dnevni red njena pritožba proti ZSSR, češ da ogroža politično neodvisnost in ozemeljsko nedotakljivost Kitajske. Sovjetski delegat se je uprj postavil te pritožbe na dnevni red.

Generalna skupščina je s 47 glasovi proti 6, 2 delegata sta se glasovanja vzdrla, sprejel predlog ZDA. Velike

Britanije in Francije, da se postavi na dnevni red vprašanje ustanovitve anketne komisije OZN za Nemčijo, ki bi v vsej Nemčiji proučila možnosti za izvedbo svobodnih volitev. Ta točka je bila sprejeta po daljši razpravi, v kateri sta zastopnik ZSSR Višinski in češkoslovaški delegat odrekala pristojnost za razpravljanje o nemškem vprašanju, češ da je za to pristojen samo Svet ministrov za zunanje zadeve štirih velesil. Proti vključitvi te točke na dnevni red se je izjavil tudi zastopnik Izraela, ki je glasoval proti predlogu hkrati z državami sovjetskega bloka.

S sprejetjem te točke je bila končana dopoldanska seja Generalne skupščine se je začela s sprejetjem nadaljnjih dveh vprašanj na dnevni red: načrta treh držav za zmanjšanje oborožitve in sovjetskega načrta za odstranitev nevarnosti nove svetovne vojne. Nato je Generalna skupščina prešla k obravnavanju jugoslovanske pritožbe zoper Sovjetsko zvezo in satelitske države.

Prvi govornik je bil sovjetski delegat Arkadij Sobolev, ki je napadel »Tita in njegovo kliko«, češ da so orodje anglo-ameriškega bloka. Obdolžil jih je, da kujejo načrte, kako bi uporabili jugoslovansko ljudstvo kot topovsko hrano za vojaško agresijo. Pri teh besedah je predsednik pozval sovjetskega delegata k redu in zahteval, naj bo zmernejši v svojih izjavah in se strogo drži predmeta, o katerem razpravljajo.

Tudi češkoslovaški in poljski delegat sta srdito napadala Jugoslavijo.

Govor dr. Aleša Beblerja

Jugoslovanski zastopnik dr. Aleš Bebler je dal v razpravi o postavitvi jugoslovanske pritožbe proti sovražnim ravnanjem ZSSR in satelitskih držav na dnevni red naslednjo izjavo: »Naprej je bilo jasno, kakšen odgovor bodo dale sovjetska in druge vzhodnoevropske delegacije na jugoslovansko pritožbo proti sovjetskemu agresivnemu pritisku na Jugoslavijo. Odgovorjajo na način, ki sam na sebi najbolj dokazuje šibkost argumentov, ki bi se dali uporabiti proti nam. Psovke, ki jih sovjetski zastopniki dele na vse strani, so samo običajni način, kako sovjetska vlada skuša vnesti v mednarodne odnose nedemokratske metode. Pri izjavljanju njene politike je sovjetski vladi dobro sredstvo in ni niti enega, ki se ga ne bi lotila, če je treba oblatiti narod in vlado, ki se ne početa podrediti njenim hegemonističnim zahtevam.

Napad, ki je bil tu napravljen na našo vlado in jugoslovanske narode, pa je le še nadaljnja ilustracija agresivnega značaja protijugoslovanske akcije, na katero se nanaša jugoslovanska pritožba. Če sovjetska delegacija zahteva dokaz, da obstoji tak položaj, o katerem govori jugoslovanska pritožba, potem je treba poudariti, da je dal tak prepričljiv dokaz prav sedaj sovjetski delegat s svojim žaljivim napadom. Govoril je v jeziku sovraštva in zastraševanja svobodnih narodov, ki se nočejo podrediti hegemoniji sovjetske vlade. Pri tem v povzkih ni bil niti malo originalen. Prav tak jezik so v zgodovini vedno uporabljali proti tistim, ki niso hoteli poklekniti pred zahtevo zavojevalca. Primerjajte samo psovke zastopnikov Hitlerjeve Nemčije med drugo svetovno vojno proti prvim voditeljem Jugoslavije, ki jih danes napadajo zastopniki ZSSR, pa ne boste našli razlike niti po obliki niti po vsebini.

Na tem mestu se ne bom spuščal v obrekovanja Jugoslavije, ki so jih tu izrekli zastopniki ZSSR in drugi govorniki z istim stališčem, in sicer ne samo zaradi tega, ker nečem dokazovati, da je kleveta kleveta, pač pa zato, ker tu ne gre za vprašanje, kaj sovjetska vlada misli o jugoslovanski notranji ureditvi. Vprašanje se postavlja popolnoma drugače: ali je preganjanje jugoslovanskih državljanov, preseljevanje jugoslovanskih manjšin, dejanska prekinitev normalnih diplomatskih odnosov in druga podobna ravnanja sovjetske vlade in drugih vlad sovjetskega bloka proti Jugoslaviji, v skladu z Ustanovno listino Združenih narodov? Da ali ne? Ali so sistematično organiziranje obmejnih neredov, kopiranje čet, gospodarska blokada, razpredanje posebne mreže za diverzantske name-

ne, hujskanje in organiziranje subverzije in terorizma, nezasišana propaganda, polna sovraštva proti Jugoslaviji, ki je podobna hujskanju na vojno - ali je vse to miroljubno ravnanje? Ali ne? Ali so to mednarodni odnosi, za katere daje človeštvo danes tako velike napore? Ali so ali niso taka ravnanja vir mednarodne napeosti in novih spopadov? Da ali ne? To so vprašanja, ki po svoji naravi morajo biti postavljena na dnevni red Združenih narodov.

Svojo pritožbo je vložila jugoslovanska vlada skladno z Ustanovno listino OZN, katere 4. člen pravi: »Generalna skupščina sme priporočiti ukrepe za mirno reševanje katerega koli položaja, ne glede na njegov izvor, za katerega meni, da bi lahko škodoval koristim oziroma prijateljskim odnosom med narodi, vsehvi položaje, ki nastanejo zaradi kršitve določb te listine, v kateri so navedeni nameni in načela Združenih narodov.«

Jugoslovanska delegacija sodi, da gre prav za tak položaj. Sovjetski delegat je v splošnem odboru zahteval podrobnejše dokaze za trditve v jugoslovanskih spomenici, ki pojasnjuje pritožbo jugoslovanske vlade Generalni skupščini. Sovjetski agresivni pritisk na Jugoslavijo v resnici obstoji in priča mu je ves svet skoraj širi leta. Drugič že spomenica na kratko navaja dejstva, ki to dokazujejo. Očitno je, da bi takoj lahko začel govoriti o tem, ne bi pa rad zlorabil to proceduralno debato. Jugoslovanska delegacija bo pri poznejšem delu imela dovolj priložnosti navesti dejstva.

Generalna skupščina je danes s 44 glasovi sklenila, da se na dnevni red jugoslovanska pritožba o sovražnih ravnanjih vlade ZSSR, vlad Bolgarije, Madžarske, Romunije in Albanije ter vlad Poljske in Češkoslovaške proti Jugoslaviji, Proti je glasovalo samo 5 delegacij sovjetskega bloka.

Gospa Roosevelt o zagrebškem zborovanju za mir

New York, 13. nov. (Tanjug). Gospa Eleanor Roosevelt je pričela v časopisu »Chicago Sun« članek o zagrebškem zborovanju za mir z naslovom »Zvonovi zvonijo za mir«. V članku poudarja ga Roosevelt, da si po svetu prizadevajo pridobiti ljudi za stvar miru in da bi bil bogato plačan vsak trud, da se dá človeški misli takšna spodbuda. Nato pravi, da pomeni zagrebško zborovanje miru pomembno spodbudo v tej smeri in da se je sama zaradi tega začela zanimati za njegovo delo. V Zagrebu so obravnavali vzroke nesoglasij, ki nastajajo med narodi in med katere spada tudi večina vzrokov za vojno.

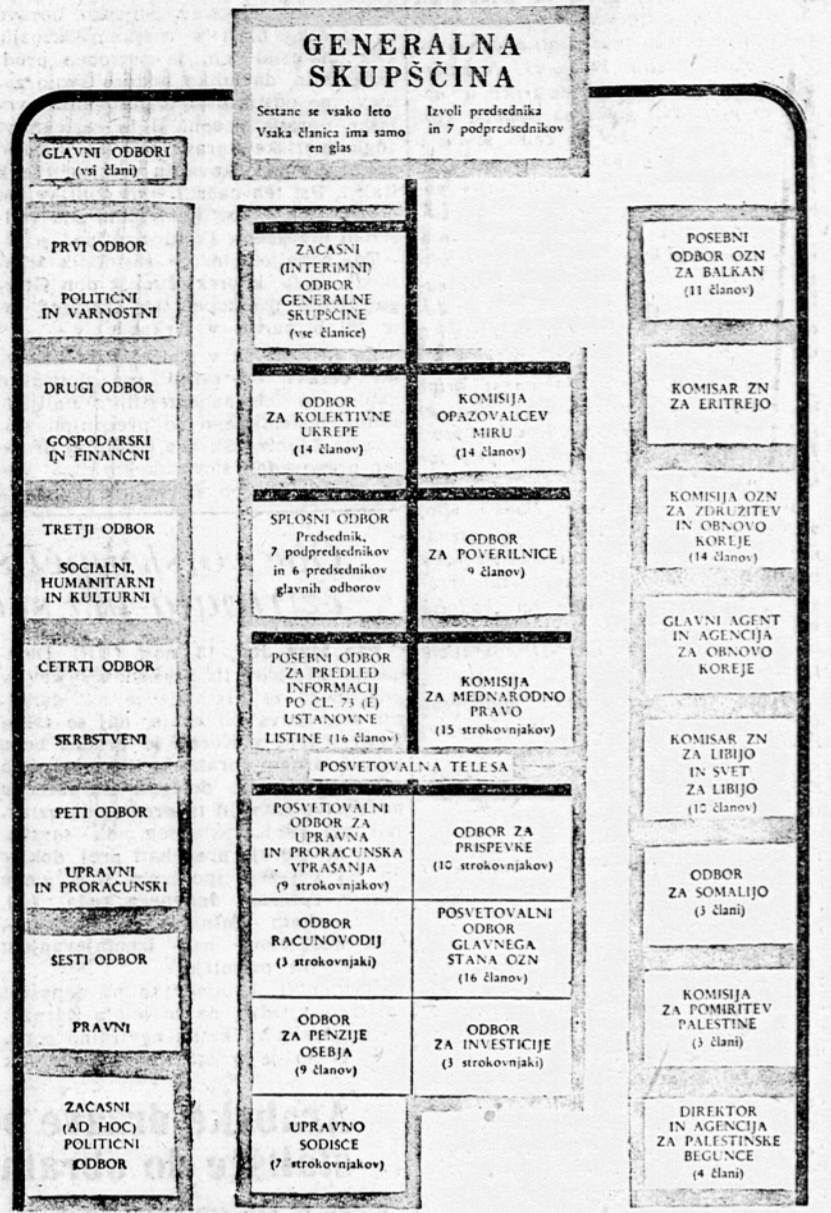
O ameriški delegaciji pravi ga Roosevelt, da so bili v njej Amerikanci, ki so iskreni pacifisti, eden ali dva izmed njih pa se zavzemata za ideje, ki v ZDA sploh niso pripoznane in ki se zde mnogim zelo levičarske.

Strahovlada na Madžarskem

Dunaj, 13. novembra (Tanjug). Iz Budimpešte poročajo, da se madžarska oblastva v zadnjem času ne ukvarjajo več z množičnim izseljevanjem mestnega prebivalstva, zato pa so se posvetila čiščenju posameznih nezaželenih ljudi. Krajevna oblastva poklicujejo takšne ljudi na policijske postaje in jim dajo v roke zemljevid Madžarske, na katerem so posebej zaznamovani kraji, ki si jih lahko izberejo za svoje novo pribežališče. Takšni ljudje, ki jih je čedalje več, si morajo že na policijski postaji izbrati kraj, nato pa se v 48 urah preseliti.

V zadnjem času se tudi čedalje pogosteje dogaja, da zginejo madžarski strokovnjaki. Ponoči jih odpeljejo neznan kam, o njihovem novem prebivališču pa niti najozja družina ne zve ničesar. Ker v takšnih primerih ne opravijo hišne preiskave pri odpeljanih strokovnjakih in tudi ničesar ne ukrepejo zoper družino, je upravičena domneva, da pošiljajo madžarske strokovnjake v ZSSR na delo.

Generalna skupščina Združenih narodov in njeni odbori

Napad na kako državo je napad na Združene narode kot celoto

Našo zahtevo, naj Združeni narodi napravijo primerne korake zaradi agresivne politike ZSSR nasproti Jugoslaviji, podpirajo številne delegacije

Pariz, 13. nov. (Tanjug). Od čedalje večjega števila delegacij prihajajo uradne izjave, da bodo podprle jugoslovansko zahtevo, naj bi Združeni narodi proučili sovražno ravnanje vlade ZSSR in vzhodnoevropskih vlad do Jugoslavije in v interesu ohranitve svetovnega mira napravili potrebne ukrepe.

Avstralski zunanji minister Casey je na tiskovni konferenci v palači Chailot izjavil, da Avstralija podpira jugoslovansko zahtevo. Avstralska delegacija ima za pravilno, da je jugoslovanska vlada spravila to zahtevo pred Združene narode. Ker je sovjetska agresivna politika do Jugoslavije zaostrela položaj v tem delu sveta, je potrebno, da napravi Generalna skupščina določene korake, da se odpravi tako stanje.

Zunanji minister Pakistana Zafrul Khan je v razgovoru z dopisnikom Tanjuga dejal, da Pakistan odločno ob-

soja slehermo vmešavanje v notranje zadeve drugih držav, zlasti pa taka sovražna ravnanja, ki so bila uporabljena zoper neodvisnost države in svobodo naroda.

Zunanji minister Kube Arango je izjavil, da Kuba s vsega srca podpira zahteve Jugoslavije.

Maurice Schuman, pomočnik francoskega zunanjega ministra, je poudaril, da gleda na jugoslovansko zahtevo v luči načel nedeljivosti svetovnega mira. Agresija proti nekimi državi pomeni agresijo proti Združenim narodom kot celoti.

Med dosedanjim splošno razpravo so se mnogi delegati dotaknili v svojih govornih položajih, ki je nastal zaradi sovražne politike ZSSR nasproti Jugoslaviji. Tako je n. pr. kanadski zunanji minister Lester Pearson v svojem govoru v splošni razpravi pozval »sovjetsko vlado, naj svoje bombastične besede o miroljubnosti dokáže z dejanji, konkretno nasproti Jugoslaviji.

Predstavniki Bolivije v svojem govoru pred Generalno skupščino je predvsem opozoril na položaj, ki ga je ustvarila v Evropi Sovjetska zveza s svojo nemiroljubno politiko proti Jugoslaviji. Nedavni pozv maršala Tita nam je pokazal s posebno silo resnost evropskih problemov. Potemtakem je tudi pravilno, da se v času, ko je ponovno ogrožena civilizacija, vrši zasedanje Združenih narodov na evropskem kontinentu.

Tudi v železnari Štore so gradbeni izpolnili letošnji plan gradnje

Štore, 13. novembra. Gradbenim »Gradisac«, ki so minule dni dogradili vse za letos določene ključne objekte v Strnišču, Guštanju, Velenju in Vuzenici, se je danes pridružil še kolektiv celjskega gradbenega podjetja »Beton« v železnari Štore, izmed številnih objektov, ki jih je ta kolektiv gradil letos v štorski železarni, omenimo je 42 m dolgi podaljšek tivarne, kjer bodo lahko vivalji, tudi najtežje 20 tonske valje, kar bo velikega pomena za našo industrijo. Največ truda pa je od gradbenec »Beton« terjala ureditev prostora za gradnjo 100 m dolge dvorane, ki mora biti zgrajena že drugo leto, da bodo v njej lahko montirali prvi elektroplavž v naši državi.

VREMENSKE POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje dne 13. novembra ob 7. uri: Zahodna in Srednja Evropa je še nadalje pod vplivom ciklonalnih motenj z glavnimi jedri nad Dansko in Genovo. Zaradi tega se nam obeta še nadalje nestalno vreme, vendar brez bistvenih sprememb v temperaturi. Danes vlada v Sloveniji oblačno vreme z rahlimi krajevnimi padavinami. Najnižja temperatura je bila danes jutraj 5°C na Planici. Zračni pritisk je znašal danes ob 7 v Ljubljani 725,3 mm, pritisk pada, temperatura zraka 10°C, najnižja temperatura 9,8°C, relativna vlaga 94%, nebo oblačno šest osmin, vidljivost 10 km.

Napoved za sredo: Pretežno oblačno vreme s krajevnimi padavinami. Temperatura brez spremembe. Prevladoval bo jugozahodni veter.

Nenavadno toplo vreme v Beogradu

Ze od sobote je v Beogradu nenavadno toplo vreme, da hodijo ljudje tudi zjutraj in pozno zvečer brez plaščev. Lepo sončno vreme je trajalo do večerj opoldne, popoldne pa se je moč, no pooblačilo, pri čemer se pa temperatura ni znižala.

Vse, ki jih zanima

USTANOVITEV DRUŠTVA ZA ZDRUŽENE NARODE

vabimo na občni zbor, ki bo 16. novembra ob 20. uri v Filharmonični dvorani. Inicijativni odbor

Jeseniški kovinarji so slavili

IZPOLNITEV PETLETNEGA PLANA PLAVŽEV

V soboto opoldne je obrat obseh plavžev jeseniške železarne izpolnil svoj petletni proizvodni plan. To veliko delovno zmago je slavil vse kolektiv v navzočnosti predstavnikov Partije, sindikalnih organizacij in glavne direkcije za metalurgijo. Slovesnosti pa se je udeležilo tudi veliko število delavcev drugih obratov. Obratovodja plavža Boris Kuharič je zborovalcem podal obširno poročilo o borbi plavžarskega delovnega kolektiva za izpolnitev planskih nalog in o zgodovini plavžarstva na Jesenicah, ki ima najstarejšo tradicijo. V svobodni Jugoslaviji se je storitev obeh plavžev močno povečala in je bila v zadnjih štirih letih za 70 do 80% večja kakor pred vojno. Storitveno na moža se je povečala od predvojnih 130 na 163 kg. Skoraj vsak drugi plavžar je enkratni in večkratni udarnik. 12 jih je odklovanih z redom dela, mnogi pa so bili zadnja leta nagrajeni za posebne zasluge. Lani je bil obrat razglašen kot obrat racionalizatorjev.

Plavžarjem je najprej čestital direktor železarne Viktor Ropert, ki je sporočil, da je upravni odbor priznal plavžarjem nagrado 300.000 din. Češtike so izrekli tudi Lojze Božič v imenu upravnega odbora in Belavskega sveta železarne, Franc Arh v imenu sindikalne podružnice metalurgov, nadalje predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Janko Rudolf in pa glavni direktor metalurgije LR Slovenije inž. Viktor Kotnik, ki je sporočil tudi pozdrave ministra Franca Leškoča. Poudaril je, da daje železarna Jesenice še vedno med vsemi železarnami v državi največ grodja. V imenu sindikata metalurgov Slovenije je plavžarjem še čestital Anton Plevnik, naker je predsednik obratne sindikalne podružnice Janko Čemažar odkril spominsko ploščo 24 padlim sodelavcem borcem narodnoosvobodilne vojne ter 8 ustreljenim talcem.

Tudi drugi obrati jeseniške železar-

S slovesnosti ob izpolnitvi petletnega plana jeseniških plavžev. - Na sliki vidimo dela proste članke kolektiva plavžarskega obrata s'rupaj z direktorjem glavne direkcije za metalurgijo ter člani upravnega odbora in delavskega sveta železarne.

„Koroška v borbi“

(Piše naš celovški dopisnik)

Glavilo koroških socialistov »Die Neue Zeit« prinaša dne 18. okt. naslednjo oceno knjige »Koroška v borbi«, ki jo je izdal Zveza bivših partizanov za Slov. Koroško.

»Od 57 prispevkov so za zgodovino Koroške v splošnem zanimivi tisti, ki so jih napisali resnični aktivisti. Objavljeni statistični podatki in dokumenti so dragoceni prispevek k materialu o razvoju in poteku boja proti nacizmu na Koroškem v letih 1942-45.

Zbirka je učinkovit dokument širine in intenzivnosti osvobodilnega boja, ki so ga borevali slovenski Korošci proti fašizmu z rednim pogumom in pripravljenostjo na žrtve.

V zanimivem uvodnem članku »Boj za nacionalne pravice« prikazuje neznan autor duhovni in politični pomen raznih prispevkov, hkrati pa daje programski pregled sedanjih in bodočih bojnih smotrov koroških Slovencev.

»Neue Zeit« nato navaja posamezne odlombe iz omenjenega članka in dodaja, da so za Avstrijo posebno zanimivo poznavanje slovenskih partizanov, da bi navezali čim tesnejše stike z avstrijskimi antifasisti.

Ocena knjige je torej v bistvu objektivna, dobronamerna — če odštejemo opombi o »enostranskim političnim tendencam« in o »namigavanjih na Slov. Koroško, ki se zde prikladna...«

Za politični položaj v Avstriji, zlasti za odnos posameznih avstrijskih strank do koroških Slovencev pa je značilno, na kakšen odziv je naletela socialistična ocena knjige »Koroška v borbi«.

Nad to oceno se najbolj razburja nacionalistična VdU v svojih glasilih »Salzburger Nachrichten«, »Neue Front« in »Alpenruf«. 27. oktobra je »Alpenruf« objavil članek, v katerem piše med drugim:

»Ne bi več govorili o tem vprašanju, če ga ne bi socialisti v svojem glasilu ponovno sprožili: Pod naslovom Koroška v borbi prinaša organ SP oceno knjige z debelim naslovom, da bi vsakdo videl, da je tu recenzija le preveč za objavo nekega programa. Gre namreč za slovensko zbirko, ki opisuje borbo slovenskih partizanov na bvalno vredno način — kot piše rdeči recenzent. To, jasno, navdušuje rdeče novinarje in takoj si zabeležijo nekaj stavkov, katerim nato ozvično pritrjujejo.

Tako n. pr., da sta OF (neslavna spomina) in DF zastopniki Slovencev na Koroškem. Samo ob sebi se razume, da tudi ni več vindišarjev, ki izhajajo iz starih Vendov, in da izvajajo zanesljivi vseb barv nacionalni sovinitveni!

Sedaj vemo: Partizani, ti napredni ljudje, so vodili protifašistični boj na ta način, da so odpeljali na stotine nedolžnih, umorili stotine žena in otrok, uničili, požigali, ropali in morili. In tako branje priporočila Koroškem socialistični časopis nekaj dni po 10. oktobru, ki ga niso proslavljali, pač pa so ga degradirali v navaden delovni dan!

Kje smo že slišali tako in podobna zasramovanja? Ali se nam ne zdi, kot da bi čitali Hitlerjev »Karawankenbote«?

Nemški sovinitvi bi radi s svojo teorijo o vindišarjih prekrivali borbo koroških Slovencev za njihove pravice. Po odločitvi štirih veseliv v Parizu, ko so sovjetski diplomati zabarantali slovensko Koroško, so koroški Slovenci izmislili vse svoje sile v boj za popolno enakopravnost s svojimi nemškimi sodržavljani, za uresničenje tistih pravic, katere jim zagotavlja senzermska pogodba in avstrijska ustava, za Koroško, ki naj bo tudi slovenska, ne samo nemška, to je za obrambo slovenskega življenja na Koroškem, za enakopravnost slovenskega v šolah in uradih, proti gospodarskemu zapostavljanju itd.

V tem svojem boju so v zadnjem času našli nekaj opore pri avstrijskih socialistih, kar pa je le še bolj razbnelo sovinitve in pangermane, ki nečesto priznati Slovencev na Koroškem in se z vsemi silami trudijo, da bi koroškim Slovencev odvzeli tudi tiste narodnostne pravice, ki jih še imajo. S. K.

Načrtno izzivanje incidentov v jugoslovanski coni STO

Italijanski iredentisti v Trstu so incidenti v Jugoslovanski coni STO najpotrebnejša hrana za njihovo protijugoslovansko gonjo. Razumljivo je torej, da se preko svojih agentov v Jugoslovanski coni trudijo, da bi izzivali čim več incidentov ter tako napolnili stolpce svojih listov z žolčnimi napadi na jugoslov. vojaško upravo in ljudsko blagost in istrskem okrožju. Tak material jim je potreben predvsem zato, da lahko podpro svojo zahtevo po odstranitvi jugoslovanske vojaške uprave v coni B in raztegnitvi angloameriške uprave na vse Tržaško ozemlje v pričakovanju priključitve k Italiji. Pri teh načrtih jim nudi veliko pomoč italijanska duhovščina pod vodstvom tržaškega škofa Santina.

To nedeljo jim je zastopnik tržaškega škofa, kopirski župnik don Giorgio Bruni preskrbel tak incident, ko je šel birmovat v Krkavče.

Za fašizma so v zgodovinski krkavški cerkvi odstranili vse slovenske napise in jih nadomestili z italijanskimi. Sistematično so preganjali slovenske župnike Skrbca, Esiha in druge ter prepovedali slovenske pridige. Vse to so delali po navodilih tržaškega škofa Santina, Krkavčani tega še niso pozabili. Zato so se razburili, ko so izvedeli, da namerava priti v nedeljo v njihovo birmat mestni škof Santina don Bruni. Predsednik ljudskega odbora v Sentpetru, kamor spada daj Krkavče, je obvestil krkavškega župnika Dominika Pegana o razburjenosti in razpoloženju ljudstva. Župnik je na osnovi tega opozorila prošil postajo Narodne zaščite in Smarjahnaj zavaruje miren potek birmovanja.

Kljub temu, da so bili cerkveni krogi opozorjeni, da je prebivalstvo Krkavč in drugih okoliških vasi nasprotno prihodu Santinovega namestnika v njihove kraje, pa niso odnehali od svojega sklepa.

V nedeljo je ob 14. uri množica okrog sto ljudi ustavila na križišču ceste Smarje-Sentpetar avto, v katerem se je ozil koprski župnik don Giorgio Bruni in njegov spremljevalec Vincenc Novak. Po ostrih besednih polemiki je prišlo do pretepa, don Bruni pa je bil ranjen. Člani Narodne zaščite, ki so stražili pri cerkvi v Krkavčah, niso mogli priti pravočasno na kraj incidenta. Župnika don Brunija so odpeljali v tržaško bolnišnico, kjer ga je

z velikim sprejemom obiskal sam tržaški škof Santin. Italijanski iredentisti so prišli na svoj račun. Incident, ki so ga sami izzivali, bodo sedaj lahko tedne in tedne premljevali po svojih časopisih.

Kljub temu, da napada na don Brunija ni mogoče odobravati, pa je treba poudariti, da odgovarjajo zanj tržaški in koprski cerkveni krogi, ki namo. ma niso hoteli reagirati na pravočasno opozorilo predstavnika ljudske oblasti.

Zasedanje Sveta OZN za kmetijstvo Rim, 13. nov. (Tanjug): Včeraj je imel v Rimu prvi sestanek Svet OZN za kmetijstvo in prehrano (FAO). Se. stanke se udeležujejo predstavniki 18 držav. Svet FAO bo pripravil vse potrebne gradivo za zasedanje skupščine, ki se bo začela 19. t. m. Na sestanku je navzoča tudi jugoslovanska delegacija pod vodstvom dr. Staneta Kravčevca.

ZDA bodo zgradile v Španiji samo pomorska oporišča Washington, 13. nov. (AFP): V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da ZDA ne bodo gradile letalskih oporišč v Španiji in se bodo omejile zgolj na pomorska oporišča. ZDA so se odločile za to na podlagi poročila generala Sireya, da bi bila graditev letalskih oporišč zaradi slabih prometnih zvez v Španiji zelo težavna.

Kongres italijanskih svobodnih sindikatov Rim, 13. nov. (Tanjug): Na prvem kongresu Italijanske konfederacije svobodnih sindikatov (CISL) v Neaplju je generalni tajnik Pastore izjavil, da CISL zahteva spremembo zakonskega predloga o sindikalni zakonodaji. Minister za delo Rubiaci, ki je otvoril kongres, je izjavil, da bodo predložene k viadnemu predlogu nekatere spremembe, ni pa navedel, na kaj se bodo nanašale. Glede na ostro grajo opozicije in cel demokratskih sindikatov sodijo, da bo vlada izrazila svoje stališče do omejitve stavke.

Po izjavi generalnega tajnika Pastoreja ima sindikat CISL okrog 1.800.000 članov ter je v mnogih krajih izrazil Generalno konfederacijo dela.

V nekaj vrstah Dunaj, 13. nov. (AFP): Po sporočilu avstrijskega zunanje ministrstva so spremene poslanstva Francije, Velike Britanije in ZDA na Dunaju v veleposlanstva.

Pariz, 13. nov. (Reuter): Pokazatelj cen v trgovini na debelo v pariški oblasti se je dvignil v mesecu oktobru za 6,3%. Po uradnih statističnih podatkih znaša skupni dvig pokazatelja od januarja 1945 do sedaj več kot 66%. Najbolj so se podražile življenjske potrebščine. zlasti krompir, sladkor, jajca in mlečni izdelki.

Washington, 13. nov. (Un. Pr.): Ameriška trgovska mornarica se je v oktobru povečala za 96 novih enot, tako da ima sedaj nad 1.600 ladj. V prvih šestih mesecih letošnjega leta je nacionalna uprava za brodarstvo izročila deloma v najem privatnim tvrdkam. Poleg enot trgovske mornarice v aktivni službi imajo ZDA še 1.468 rezervnih ladj.

S seje izvršilnega odbora MLO v Ljubljani Včeraj je bila pod vodstvom predsednika IO MLO tov. Jake A v ščička 25. redna seja izvršilnega odbora MLO v Ljubljani. Na seji so razpravljali o novih gospodarskih ukrepih in njihovem vplivu v lokalnem gospodarstvu, o politiki cen za komunalne usluge in v obrtni dejavnosti, o obratnih družbenih prehrani, dalje o petih zadevah socialno-skrbne in ljudsko-zdravstvene službe v glavnem mestu in podobno. Za VII. redno zasedanje mestne skupščine so pripravili vrsto predlogov tako za spremembe v odlokih o javnem redu in miru, o tržnem in sejmiskem redu, hišnem redu in ureditvi gostinskih obratov, nadalje predloge za ustanovitev ozir. o spremembah nekaterih državnih gospodarskih podjetij v glavnem mestu in druge.

Na seji so med drugim poročali predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo tovariš dr. Tone Ravnikar in tajnik IO MLO tov. Niko Pogačar.

Naša folklorna skupina v Izraelu Jeruzalem, 13. nov. (Tanjug): Jugoslovanska folklorna skupina, ki gostuje v Izraelu, je prisrčno sprejela občinstvo v Jeruzalemu. Tel Avivu, Kiriatimu in drugih mestih. Gledalce so posebno navdušili hrvaški in makedonski narodni plesi, Izraelski tisk poudarja visoko umetniško raven tega ansambla, pestrost narodnih noš ter izvrstno organizacijo sporeda.

Turška vlada odklanja sovjetske očitke Ankara, 13. nov. (Tanjug): Turško zunanje ministrstvo je izročilo sovjetskemu veleposlaniku v Ankaru odgovor na sovjetsko noto, ki očita Turčiji, da ima napadalne namene in trdi, da je odgovorna za poslabšanje odnosov med obema državama. Turška vlada zavrača v svojem odgovoru te očitke in poudarja, da pristop Turčije k Atlantskemu paktu ne ogroža Sovjetske zveze. Turška vlada odklanja sleherni odgovornost za poslabšanje odnosov med Sovjetsko zvezo in Turčijo.

Oficirji nemške policije na tečaju v ZSSR Berlin, 13. nov. (Reuter): Sinoči je odpotovalo 150 oficirjev vzhodnonemške policije na tečaj v Sovjetsko zvezo. Po mnenju britanskih vojaških krogov v Berlinu je to druga skupina nemških oficirjev, ki se bo v sovjetskih vojaških šolah pripravljala na dolžnosti v bodoči vzhodnonemški vojski.

tem, da so prevzeli tovarne in jih očistili fašističnih uprav, delovnega vodstva itd. ter začeli s socialnim delom, obenem s programom zidanja hiš. Italijanski delavci so prepričani, da bi bila po pogojih, ki jim jih nudi Jugoslavija, v Trstu popolna zaposlitev in pristanišču in ladjedelnicah (sedaj je v Trstu 28 odstotkov delavcev brez dela), česar pa ne bo, če bo Trst ločen od svojega gospodar-

skega zaledja in če ne bo užíval naklonjenosti Jugoslovancem, ker ima Jugoslavija v rokah prometne poti proti Trstu. Tržaški delavci so čisto zadovoljni z zvezo ureditvijo, ki jim jo ponuja nova jugoslovanska država, in mislijo, da bodo imeli v novi Jugoslaviji priložnost, graditi si tako socialistično družbo, v kakršno kot delavci verujejo.

Ti italijanski in slovenski delavci so združili svoje sile v italijansko-slovenskem osvobodilnem odboru, v katerem je predsednik Italijan, podpredsednik Slovenec in v katerem je Italijan dvakrat več kot Slovencev. Medtem ko so si bili Italijani in Slovenci pred navadno kot pes in mačka — so nam pripovedovali —, so sedaj v partizanskem gibanju prelivali svojo kri kot tovariši v borbi proti skupnemu sovražniku in so odločni, da daljeveri skupno pot tudi v miru. Odpustništvo italijanskih delavcev je naglašalo uspeh jugoslovanske vlade v reševanju vprašanja federalne enakosti med narodi, ki sestavljajo Jugoslavijo in v uresničenju tesnega tovarišva v orožju s partizani vseh okoliških dežel (Grčije, Bolgarije, Romunije, Avstrije in Italije) v času osvobodilne borbe. kar vse krepi prepričanje delavcev, da italijanska manjšina lahko pričakuje v novi Jugoslaviji lepo ravnanje. (Report on New Yugoslavia, United Committee of South-Slavic Americans, New York).

Trst je izšel iz zadnje vojne go gospodarstvih in političnih težnjah torej se ves tak kakršn se nam je pokazal že v zgodovinski luči: po večini italijanski jezik govoreče mesto, ki pa obraca Rimu hrbet in teži po av-

Pred skupščinami osnovnih organizacij Zveze borcev

Zaradi nove upravno teritorialne razdelitve naše ožje domovine, ki se pravi sedaj pripravja, se tudi v zvezi v osnovne organizacije Zveze borcev predložijo na mesec januar, to je ta krat, ko bo izvedena reorganizacija osnovnih upravnih-teritorialnih enot.

Ne bo odveč, da o sedanjih in bližnjih nalozah organizacij Zveze borcev spregovorimo nekaj besed prav v zvezi s pripravami na letne občinske in okrajne skupščine. Od priprav na te skupščine je odvisno, ali bodo pomembni koraki naprej ali bodo dale temeljito oceno dosedanjega dela in točno določile pot za bodočnost.

Mislim, da je že čas, da pridejo sedanjim odborom osnovnih organizacij ZB na skupščino s konkretno določenim številom svojih članov. Sedanjim in pozneje občinski odbori, oziroma vaški odbori ZB imajo možnost sprejemati nove člane brez izpolnjevanja pristopnih obrazcev in to tam, kjer se ljudje med seboj dobro poznajo iz časa narodnosvobodilne borbe. Zato naj ne bo ovira pri sprejemanju izpolnjevanje predpisanih obrazcev, kar je prenekateremu našemu človeku, predvsem na vasi delajo težave, ampak naj velja tu kot osnovno merilo — prostovoljna izjava vsakega posameznika, ki si je v svojem delom med ljudsko revolucijo zaslužil, da postane član borbeno organizacije. Tako bo omogočeno, da do občinskih skupščin sprejemo med člana ZB vse, ki imajo za to pogoje.

Poleg ostalih notranjih organizacijskih problemov (članarina, znaki, izkaznice, odlikovanja itd.), za katere računamo, da bodo do skupščin urejeni, pa je dolžnost sedanjih odborov tudi v tem, da pripravijo predloge za praznovanje nekega dneva, ki pomenj za domačo ves, kraj ali mesto obletnico najpomembnejšega dogodka iz narodnosvobodilne borbe. Na skupščini sprejeti predlog o določitvi vsakega praznika, naj sprejemo še ostale množične organizacije, občinski ljudski odbori pa naj dajo temu sklepu še svoje pravne potrditve.

V teh pripravah naj ne izgostane skrb za čim boljše izbiro bodočih funkcionarjev občinskega odbora ZB. Smisel za delo izkušnje iz manevrov, vojnih patrolj itd. ter moralna vrlina, naj bodo osnovno merilo pri določanju novih odbornikov. Tu je treba pa računati še na to, da ne bodo izvoljeni tovariši preobremenjeni z drugimi funkcijami. Nekateri dosedanjih okrajnih funkcionarj, ki bodo zaradi reorganizacije okrajnih organizacij prišli na teren, pa bodo lahko s svojim delom osnovnim množičnim organizacijam močno koristili.

Za samo pripravo in vodstvo tečajev je potrebno, da razne organizacije in društva v posameznem kraju postavijo skupen odbor. Tak krajevni odbor, izbran na meddržavstvenem in medorganizacijskem sestanku, bo skrbel za organizacijsko, vsebinsko in metodiško vodstvo tečajev.

V tistih krajih, kjer so imeli tečaje že v preteklih zimah, se seveda v toliko večji meri postavlja vprašanje kvalitete teh tečajev. Kakor za ljudske univerze velja tudi za izobraževalne tečaje pravilo, da bodo tem uspešnejši, kolikor bolj bo njihov pouk v skladu s potrebami časa. Zelo je potreben zlasti pouk v raznih vprašanih tehnikah (traktorji, kmetijski stroji itd.), nadalje mnogo več dela na zdravstveno-higienski vzgoji, prav tako pa tudi mnogo več pravnih predavanj ter predavanj o ustroju naše ljudske države (državna uprava, zakonodaja, sodišče, javno tožilstvo itd.). O vseh teh stvareh imajo namreč ljudje marsikje še pomanjkljive pojme. Za tečaje je na razpolago tudi številna literatura, prav tako važna pa je tudi vprašanje pomazornih sredstev. Izkušnje s skioptičnimi slikami vsaj dvakrat, obisk predavanj s filmi pa celo šest do sedemkrat večji kot pri navadnih predavanjih.

Po dosedanjih obetanih bodo v bodoče tudi ljudske univerze nudile tečaje, ki bodo pomagali, kako so to dosegli. V prvi vrsti pa zavisi uspeh tečajev seveda od požitnosti prosvetnih kadrov in strokovnjakov, ki bodo na tečajih predavali. Izkušnje iz preteklih let nam kažejo, da je požitnost let-leh pri ogromni večini naravnost vzorna, zaradi česar bodo letos pri izobraževalnem delu gotovo doseženi še lepši uspehi, kot so bili doseženi lani.

Seveda pa je treba s pripravami po- hiteti, da bomo zimsko sezono lahko v polni meri izkoristili. —mis-

Kot so bili doslej krajevni odbori osnovno telo organizacij ZB, tako bodo v bodoče to nalogo sprejeli občinski odbori ZB. Zaradi boljše izpolnjevanja svojih nalog na razmeroma večjem ozemlju bodočih občin pa bodo po vaseh delovali podobni ZB, ki jih bodo volili vsi člani ZB dotične vasi ali določenega naselja na svojih sestankih.

Podrobna analiza dosedanjega dela je osnovna dolžnost občinske skupščine. Iz te analize pa bodo izšle smerice za bodoče delo, v katerih naj seveda poleg osnovnih nalog organizacij ZB ne izgostane skrb za ustanavljanje novih organizacij Ljudske tehnike, strelskih družin itd., to je skrb, da se vsi člani ZB vključijo po svojem zanimanju v razne druge organizacije in društva ter s svojo vsestransko aktivnostjo vnašajo v te organizacije patriotsko zavest.

Podobne naloge čakajo tudi okrajne odbore ZB pri pripravah na okrajne skupščine, ki bodo konec januarja. Kakor bodo po vaseh določevali svoje praznike — spominske dneve na najvažnejše dogodke iz narodnosvobodilne borbe in jih tudi praznovali, tako naj tudi okraj dobrič najpomembnejših del okrajja iz dobe ljudske revolucije ter ga proslavljajo kot svoj tradicionalni praznik.

Glede na ukinitev plačanih okrajnih funkcionarjev ZB, ki so doslej v veliki večini opravljali v simevnu nedelavnega odbora vse delo okrajnega odbora, pa bodo bodočji okrajni odbori ZB seveda prevzeli kolektivno odgovornost za delo. Dosedanja praksa, da so nekateri nedelavni funkcionarji vavili svoje delo na plačanega sekretarja, v bodoče ne pride v poštev. Zato zahteva tudi izbira bodočih funkcionarjev temeljite priprave in čiste račune do vseh, ki bodo sprejeli delovna mesta pri okrajnih odborih Zveze borcev.

V bodočih okrajnih odborih ZB morajo biti zastopani tudi deportiranci (izseljenci), nadalje ljudje, ki jih je okupator zapiral v koncentracijska taborišča (logorasi), koroški borci in končno ujetniki bivše Jugoslovanske armade, ki so se pozitivno zadržali. Pri okrajnih središčih pa se bodo ustanovili tudi klub rezervnih oficirjev.

Ce bi na kratko povzeli naloge bodočih občinskih in okrajnih odborov Zveze borcev, se le te zrcalijo predvsem v samostojnosti osnovnih organizacij in odgovornosti izvoljenih funkcionarjev do dela. Samostojno in uspešno voditi delo pa bodo mogli le kvalitetno močni občinski odbori Zveze borcev. M. B.

Kako bo letos z izobraževalnimi tečaji

(Nadaljevanje z 2. strani)

Sedanjih poročilih so z izobraževalnim tečajem že začeli v Zireh in Škofji Loki. Pet drugih izobraževalnih in 7 praktičnih tečajev je že začelo z delom tudi v okrajju Ljubljana okolica ter 2 v tolmenskem okraju, poleg drugih, o katerih se nimamo točnih poročil. V Zireh imajo trikrat tedensko predavanja, na katera je do zdaj prišlo do 120 ljudi. Enkrat tedensko pa imajo kuhanje in šivanje, ki se udeležuje 74 žena in deklet. V Škofji Loki imajo praktični tečaj za žene in dekleta, združen s predavanji, katerega obiskuje 20 žena in deklet.

Od vsepovod na prihajajo poročila o pripravah. V majhnem idrijskem okraju, ki je bil lani v tem pogledu med prvimi in je izvedel nad 20 tečajev, jih letos pripravljajo 30, to je samo 5 manj, kot pa imajo šol. Podobno je tudi v ostalih okrajih. V ljutomerskem okraju pripravljajo n. pr. 10 tečajev in 10 kmečkih nadaljevalnih šol za mladince. Skoraj po vseh okrajih so že tudi sestavljene posebne okrajne izobraževalne komisije, prosvetni delavci pa so na mnogih svojih zborovanjih sprejeli sklep, da bodo na tečajih predavali. Tudi množične organizacije se letos mnogo resneje zavzemajo za izobraževalne tečaje kot pa lani. Najrazličnejše tečaje bodo prirejale med drugimi tudi zadruge, ljudska tehnika, Rdeči križ, gasilci itd., medtem ko sindikati pripravljajo celo mrežo seminarjev za tolmačenje novega gospodarskega sistema in za pouk v osnovnih pojmih politične ekonomije. Največja odgovornost za čim živahnješo in čim uspešnejšo delavnost izobraževalnih tečajev ter za njihovo idejno plat pa pada na partijske in frontne organizacije, od katerih bodo slednje tu vprašanje poleg drugih pretresale tudi na svojih občnih zborih.

Za samo pripravo in vodstvo tečajev je potrebno, da razne organizacije in društva v posameznem kraju postavijo skupen odbor. Tak krajevni odbor, izbran na meddržavstvenem in medorganizacijskem sestanku, bo skrbel za organizacijsko, vsebinsko in metodiško vodstvo tečajev.

V tistih krajih, kjer so imeli tečaje že v preteklih zimah, se seveda v toliko večji meri postavlja vprašanje kvalitete teh tečajev. Kakor za ljudske univerze velja tudi za izobraževalne tečaje pravilo, da bodo tem uspešnejši, kolikor bolj bo njihov pouk v skladu s potrebami časa. Zelo je potreben zlasti pouk v raznih vprašanih tehnikah (traktorji, kmetijski stroji itd.), nadalje mnogo več dela na zdravstveno-higienski vzgoji, prav tako pa tudi mnogo več pravnih predavanj ter predavanj o ustroju naše ljudske države (državna uprava, zakonodaja, sodišče, javno tožilstvo itd.). O vseh teh stvareh imajo namreč ljudje marsikje še pomanjkljive pojme. Za tečaje je na razpolago tudi številna literatura, prav tako važna pa je tudi vprašanje pomazornih sredstev. Izkušnje s skioptičnimi slikami vsaj dvakrat, obisk predavanj s filmi pa celo šest do sedemkrat večji kot pri navadnih predavanjih.

Po dosedanjih obetanih bodo v bodoče tudi ljudske univerze nudile tečaje, ki bodo pomagali, kako so to dosegli. V prvi vrsti pa zavisi uspeh tečajev seveda od požitnosti prosvetnih kadrov in strokovnjakov, ki bodo na tečajih predavali. Izkušnje iz preteklih let nam kažejo, da je požitnost let-leh pri ogromni večini naravnost vzorna, zaradi česar bodo letos pri izobraževalnem delu gotovo doseženi še lepši uspehi, kot so bili doseženi lani.

Seveda pa je treba s pripravami po- hiteti, da bomo zimsko sezono lahko v polni meri izkoristili. —mis-

Trst in rimska „sveta sebičnost“ ... purché si magna

Zahod je slišal resnico o Trstu

V novembru 1945 je enajst angleških poslancev — devet liberalistov, en predstavnik narodne liberalne in en predstavnik liberalne stranke — obiskalo Trst in o njegovih vprašanih podalo nato dokumentarno skupno izjavo:

»V Trstu je močna želja po takojšnji ureditvi tržaškega vprašanja. Jugoslovani žele, da pride mesto pod njihovo oblast, toda so pripravljani dati na pametne zahteve vsa poročila obenem s poročilom mednarodnega nadzorstva pristanišča in statusa samoupravne federalne manjšine za Italijane v mestu. Jugoslovane je v živo prizadelo, da jih postavljajo na isto stopnjo z Italijo, ki je bila sovrzna nica in se je brezpogojno vdala, in sumnja, da zahtevne sile niso obravnave vprašanja Trsta glede na njegovo notranje bistvo, marveč kot del politike pobiranja in omejevanja

sovjetskega vpliva v vzhodni Evropi. Glede Trsta nas je presenetilo — poročajo angleški poslanci dalje — da želi velik del, nekateri pa mislijo, da večina italijanskega življa priti pod Jugoslavijo po pogojih, ki jih je ponudil Tito. Po trditvah odposlanstva italijanskih delavcev, ki smo jih po slušali v dolgem pogovoru z vodilni mi častniki Zavezniške vojaške uprave, se zdi, da je položaj takle:

Trst ima okoli 250.000 prebivalcev, od teh 200.000 Italijanov. Od teh je 135.000 industrijskih delavcev z njihovimi družinami. Argument, ki ga navajajo italijanski delavci, je dejstvo, da je Italija pomenila zanje dvajset let fašizma, socialnega in političnega zatiranja in gospodarskega zanemarjanja. Mednarodni Trst pomeni zanje mednarodni režim, za katerega bi se brigale velike sile, in oni tudi tega ne želijo. Na drugi strani pa so italijanski delavci takrat, ko so mesto zasedli Jugoslovani, okusili jugoslovansko pojmovanje svobode, ki je bilo v

tem, da so prevzeli tovarne in jih očistili fašističnih uprav, delovnega vodstva itd. ter začeli s socialnim delom, obenem s programom zidanja hiš. Italijanski delavci so prepričani, da bi bila po pogojih, ki jim jih nudi Jugoslavija, v Trstu popolna zaposlitev in pristanišču in ladjedelnicah (sedaj je v Trstu 28 odstotkov delavcev brez dela), česar pa ne bo, če bo Trst ločen od svojega gospodar-

skega zaledja in če ne bo užíval naklonjenosti Jugoslovancem, ker ima Jugoslavija v rokah prometne poti proti Trstu. Tržaški delavci so čisto zadovoljni z zvezo ureditvijo, ki jim jo ponuja nova jugoslovanska država, in mislijo, da bodo imeli v novi Jugoslaviji priložnost, graditi si tako socialistično družbo, v kakršno kot delavci verujejo.

Ti italijanski in slovenski delavci so združili svoje sile v italijansko-slovenskem osvobodilnem odboru, v katerem je predsednik Italijan, podpredsednik Slovenec in v katerem je Italijan dvakrat več kot Slovencev. Medtem ko so si bili Italijani in Slovenci pred navadno kot pes in mačka — so nam pripovedovali —, so sedaj v partizanskem gibanju prelivali svojo kri kot tovariši v borbi proti skupnemu sovražniku in so odločni, da daljeveri skupno pot tudi v miru. Odpustništvo italijanskih delavcev je naglašalo uspeh jugoslovanske vlade v reševanju vprašanja federalne enakosti med narodi, ki sestavljajo Jugoslavijo in v uresničenju tesnega tovarišva v orožju s partizani vseh okoliških dežel (Grčije, Bolgarije, Romunije, Avstrije in Italije) v času osvobodilne borbe. kar vse krepi prepričanje delavcev, da italijanska manjšina lahko pričakuje v novi Jugoslaviji lepo ravnanje. (Report on New Yugoslavia, United Committee of South-Slavic Americans, New York).

Trst je izšel iz zadnje vojne go gospodarstvih in političnih težnjah torej se ves tak kakršn se nam je pokazal že v zgodovinski luči: po večini italijanski jezik govoreče mesto, ki pa obraca Rimu hrbet in teži po av-

tem, da so prevzeli tovarne in jih očistili fašističnih uprav, delovnega vodstva itd. ter začeli s socialnim delom, obenem s programom zidanja hiš. Italijanski delavci so prepričani, da bi bila po pogojih, ki jim jih nudi Jugoslavija, v Trstu popolna zaposlitev in pristanišču in ladjedelnicah (sedaj je v Trstu 28 odstotkov delavcev brez dela), česar pa ne bo, če bo Trst ločen od svojega gospodar-

skega zaledja in če ne bo užíval naklonjenosti Jugoslovancem, ker ima Jugoslavija v rokah prometne poti proti Trstu. Tržaški delavci so čisto zadovoljni z zvezo ureditvijo, ki jim jo ponuja nova jugoslovanska država, in mislijo, da bodo imeli v novi Jugoslaviji priložnost, graditi si tako socialistično družbo, v kakršno kot delavci verujejo.

Trst in rimska „sveta sebičnost“ ... purché si magna

Zahod je slišal resnico o Trstu

V novembru 1945 je enajst angleških poslancev — devet liberalistov, en predstavnik narodne liberalne in en predstavnik liberalne stranke — obiskalo Trst in o njegovih vprašanih podalo nato dokumentarno skupno izjavo:

»V Trstu je močna želja po takojšnji ureditvi tržaškega vprašanja. Jugoslovani žele, da pride mesto pod njihovo oblast, toda so pripravljani dati na pametne zahteve vsa poročila obenem s poročilom mednarodnega nadzorstva pristanišča in statusa samoupravne federalne manjšine za Italijane v mestu. Jugoslovane je v živo prizadelo, da jih postavljajo na isto stopnjo z Italijo, ki je bila sovrzna nica in se je brezpogojno vdala, in sumnja, da zahtevne sile niso obravnave vprašanja Trsta glede na njegovo notranje bistvo, marveč kot del politike pobiranja in omejevanja

Trst in rimska „sveta sebičnost“ ... purché si magna

Zahod je slišal resnico o Trstu

V novembru 1945 je enajst angleških poslancev — devet liberalistov, en predstavnik narodne liberalne in en predstavnik liberalne stranke — obiskalo Trst in o njegovih vprašanih podalo nato dokumentarno skupno izjavo:

»V Trstu je močna želja po takojšnji ureditvi tržaškega vprašanja. Jugoslovani žele, da pride mesto pod njihovo oblast, toda so pripravljani dati na pametne zahteve vsa poročila obenem s poročilom mednarodnega nadzorstva pristanišča in statusa samoupravne federalne manjšine za Italijane v mestu. Jugoslovane je v živo prizadelo, da jih postavljajo na isto stopnjo z Italijo, ki je bila sovrzna nica in se je brezpogojno vdala, in sumnja, da zahtevne sile niso obravnave vprašanja Trsta glede na njegovo notranje bistvo, marveč kot del politike pobiranja in omejevanja

sovjetskega vpliva v vzhodni Evropi. Glede Trsta nas je presenetilo — poročajo angleški poslanci dalje — da želi velik del, nekateri pa mislijo, da večina italijanskega življa priti pod Jugoslavijo po pogojih, ki jih je ponudil Tito. Po trditvah od

